

ული ბანკების საკრედიტო ოპერაციების პირობებისა და მოცულობის შეზღუდვა და საპროცენტო განაკვეთების ზრდა, ანუ კრედიტის გაძვირება;

- **ექსპანსიონისტური, ანუ „იაფი ფულის“, პოლიტიკა** ხორციელდება ეკონომიკური რეცესიის, უმუშევრობის ზრდის, ფასების შემცირების დროს. ცხადია, ცენტრალური ბანკის მიზანს წარმოადგენს ფულის მიწოდების ზრდა და სტიმულირება, რისთვისაც ცენტრალური ბანკი იწყებს ფასიანი ქაღალდების შესყიდვას ღია ბაზარზე, ამცირებს მინიმალური რეზერვებისა და რეფინანსირების განაკვეთებს. აღნიშნული ღონისძიებების შემდეგ საბანკო სისტემაში აკუმულირდება ქარბი ფულადი სახსრები, რაც იწვევს კრედიტის გაიაფებას, მისი ხელმისაწვდომობის ზრდასა და დაკრედიტების პროცესის გააქტიურებას.

შემდეგ თავებში, როცა საუბარი შეეხება საქართველოს საბანკო სისტემას, აღნიშნული ინსტრუმენტები, მეთოდები და მიდგომები დახასიათებული იქნება საქართველოს ეროვნული ბანკის რეალური ფუნქციებიდან და ოპერაციებიდან გამომდინარე.

საკონტროლო კითხვები:

1. როგორ შეიძლება დავახასიათოთ ისტორიულად ცენტრალური ბანკების ჩამოყალიბების ორი გზა?
2. რა როლი შეასრულა თამასუქებმა საბანკო საქმის განვითარებასა და ცენტრალური ბანკების შექმნის ევოლუციურ გზაზე?
3. რა იყო თავდაპირველად ფულის ემისიის დეცენტრალიზაციის, ხოლო შემდეგ ცენტრალიზაციის მთავარი მოტივი?
4. რა ეტაპები განვლო „ინგლისის ბანკმა“, სანამ დღევანდელი სახით არსებულ ცენტრალურ ბანკად ჩამოყალიბდებოდა?
5. რა ტენდენციებია დამახასიათებელი კომერციულ და საემისიო ბანკებს შორის ფუნქციების თანდათანობითი გამიჯვნის პროცესისათვის?
6. ჩამოყალიბების რა თავისებურებებით ხასიათდება ინგლისის, საფრანგეთის, გერმანიის, ევროკავშირისა და აშშ-ის ცენტრალური ბანკები?
7. „ფედერალური სარეზერვო სისტემის“ დამოუკიდებლობის რომელი ელემენტების დასახელება შეიძლება?

8. რომელია ცენტრალური ბანკის დამოუკიდებლობის ხარისხის განმსაზღვრელი ფაქტორები და როგორ შეიძლება დავახასიათოთ ისინი?
9. საკუთრებითი კუთვნილების მიხედვით, რამდენი ტიპის ცენტრალური ბანკი არსებობს?
10. რა შეიძლება ითქვას ეკონომიკურ ლიტერატურაში ცნობილი „მაგიური ოთკუთხედის“ შესახებ ცენტრალურ ბანკთან მიმართებაში?
11. რა არის ცენტრალური ბანკის ფუნქციები?
12. რას გულისხმობს ცენტრალური ბანკის მხრიდან საბანკო სისტემის ზედამხედველობისა და რეგულირების ეფექტიანი სისტემა?
13. რით გამოიხატება ცენტრალური ბანკის მიერ ბანკთა ბანკის ფუნქციის არსი?
14. რა მიმართულებებით გამოიხატება ცენტრალური ბანკების საქმიანობა საგადაამხდელო სისტემების მუშაობაში?
15. რა განსხვავებაა ფულად-საკრედიტო რეგულირების პირდაპირ, ანუ ადმინისტრაციულ და ირიბ, ანუ ეკონომიკურ მეთოდებს შორის?
16. რა არის ცენტრალური ბანკის ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის მიზანი?
17. რა არის მინიმალური სავალდებულო რეზერვების არსი და რას აღწევს ცენტრალური ბანკი მისი მეშვეობით ორი პარალელური მიმართულებით?
18. რას წარმოადგენს ღია ბაზარზე ოპერაციების არსი და რის საშუალებას აძლევს ის ცენტრალურ ბანკსა და კომერციულ ბანკებს?
19. რა არის ოფიციალური სააღრიცხვო განაკვეთის არსი და რა დანიშნულებით იყენებს მას ცენტრალური ბანკი?
20. რას წარმოადგენს რეფინანსირების განაკვეთი?
21. რა შედის ცენტრალური ბანკის სავალუტო პოლიტიკის ინსტრუმენტებში?
22. რას წარმოადგენს ცენტრალური ბანკის რესტრიქციონისტული, ანუ „ძვირი ფულის“ პოლიტიკის არსი?
23. რას ნიშნავს ცენტრალური ბანკის ექსპანსიონისტური, ანუ „იაფი ფულის“ პოლიტიკა?